

SIEMENS

Ingenuity for life

Digital temperaturmåler for norsk næringsliv 2019

[siemens.no](https://www.siemens.no)

Innhold

Lykkes norsk næringsliv med digitalisering?	04
Årets hovedfunn	06
Hva er digitalisering?	07
Næringslivet erkjenner viktigheten av digitalisering	08
Næringslivet oppfatter digitalisering som svært viktig for konkurransekraft	09
Stadig flere virksomheter har planer for digitalisering	10
Virksomheter har middels «sense of urgency»	11
Menneskelige ressurser er en forutsetning for å lykkes	12
En forventning om flere arbeidsplasser og økonomisk vekst	13
Mangel på digital kompetanse bremser digitalisering	14
Digital kompetanse stadig mer ettertraktet	15
Prioriterer videreutvikling fremfor nyansettelser	17
Om studien og metodebruk	18

Lykkes norsk næringsliv med digitalisering?

For fjerde år på rad tar Siemens den digitale temperaturen på norsk næringsliv. Temperaturen stiger. Flere selskaper ser nye muligheter og erkjenner behovet for rask omstilling.

Vi står midt oppe i en digital omstilling av norsk økonomi. Det blir tydeligere for hvert år. Få områder er viktigere for næringslivets konkurransekraft, økonomisk vekst og velferdsstatens bærekraft enn nettopp dette. Konkurransen er internasjonal. Og derfor er det meget positivt at vi ser en ny fart i digitaliseringen i både det offentlige og næringslivet. Det betyr at vi står stadig bedre rustet til å opprettholde vårt digitale forsprang.

Behovet for digitalisering treffer alle sektorer og alle deler av næringslivet

Offentlig sektor må ta i bruk ny teknologi for å gi nye og bedre tjenester til innbyggerne og for å bli mer effektive. Næringslivet må ta i bruk ny teknologi for å øke sin konkurransekraft, og for å overleve i et stadig mer konkurranseutsatt marked. De som er i front, blir vinnerne. De som sakker akterut, blir tapere i konkurransen - Det kan bety et være eller ikke være.

Regjeringen ønsker en IKT-politikk som bidrar til forenkling og effektivisering i offentlig sektor, som fremmer innovasjon og konkurransekraft i næringslivet, og som kan bidra til verdiskapning og et bærekraftig velferdssamfunn. I januar fikk Norge sin første digitaliseringsminister. Det lover godt for nødvendig prioritering av den digitale omstillingen.

Norge har et godt utgangspunkt for å komme seirende ut av det digitale kappløpet. Vi har en høy digital modenhet, og en robust teknologisk infrastruktur. Vi har god tilgang på registerdata, som brukt riktig har potensiale til å bli en verdifull ressurs for norske virksomheter.

«Data kan, hvis vi foredler og forvalter dem riktig, legge grunnlaget for bedre og mer effektive offentlige tjenester, nye industri-suksesser og arbeidsplasser»

Nikolai Astrup, digitaliseringsminister

Selv om det skjer mye positivt ser vi at det fremdeles skorter på forståelsen av hva digitalisering egentlig innebærer, hvilke muligheter som ligger i digitalisering og hva som skal til for at den enkelte bedrift skal lykkes.

Nøkkelen til å lykkes med digitalisering ligger ikke teknologien, men i menneskenes forståelse av den.

Teknologien finnes ofte tilgjengelig. Det som skal til er de rette menneskene. Det handler om å bruke digitalisering til å skape nye muligheter, nye forretningsmuligheter og omstille virksomhetene til å jobbe på nye bedre måter.

Det er derfor helt nødvendig å rekruttere riktig, men like viktig: kvalifisere egne ansatte. For å lede an i en skarp internasjonal konkurranse må både myndigheter og næringslivet bidra til at flest mulig skal kunne være *kvalifisert for et arbeidsliv som endres som følge av digitalisering og ny teknologi. Vår ambisjon bør være et arbeidsliv der ingen går ut på dato.*

I tillegg til digital kompetanse må virksomhetene utvikle evnen til å se hvordan digitalisering kan brukes for å fremme bedriftens konkurransekraft. For å bli best i sin profesjonelle vektklasse må man se hvilke muligheter digitaliseringen kan gi for den konkrete virksomheten. Det krever samarbeid mellom fagfolk og teknologer. De krever ledere som er digitalt modne og evner å få ut synergien i samarbeid.

Teknologien utvikler seg lynraskt. Virksomhetene må følge utviklingen og kontinuerlig tilpasse forretningsmodellen. Lederrollen blir stadig viktigere. Dagens ledere må øke sin egen kunnskap for å kunne styre virksomhetene stødig gjennom en kontinuerlige, digital omstilling. De trenger kunnskap og innsikt i digitale trender og internasjonal utvikling. Fremtidens ledere må forstå mulighetene digitalisering fører med seg, og hva som skal til for å lykkes, og ikke minst behøver de kunnskap nok til å ansette de riktige menneskene og motivere ansatte med ulike bakgrunn til å jobbe sammen og være med på den digitale reisen. **Siemens undersøkelse viser at lederne selv mener de mangler slik kunnskap.**

*«Data kan, hvis vi foredler og forvalter dem
riktig, legge grunnlaget for bedre og mer
effektive offentlige tjenester, nye
industriuksesser og arbeidsplasser»*

Nikolai Astrup, digitaliseringsminister

Årets hovedfunn

Det blir tydeligere for hvert år at norsk økonomi er midt i en digital omstilling. Norsk næringsliv erkjenner viktigheten av digitalisering og digitaliseringsfarten øker i næringslivet. Det er positivt. Likevel skorter det fremdeles på forståelsen av hva digitalisering egentlig innebærer, hvilke muligheter som ligger i digitalisering og hva som skal til for at den enkelte bedrift lykkes.

Årets undersøkelse har flere viktige hovedfunn. Det viktigste hovedfunnet er imidlertid følgende; **Nøkkelen til å lykkes med digitalisering ligger ikke i teknologien som brukes, men i menneskene som bruker den.**

Norsk næringsliv må bygge kompetanse på digitalisering for å skape nye forretningsmuligheter og for å sørge for en vellykket virksomhetsomstilling. Kunnskapsmangelen er ikke utelukkende et fenomen blant ansatte. Også ledere mangler kunnskap om digitalisering. Det må næringslivet jobbe hardt for å korrigere.

Hva er digitalisering?

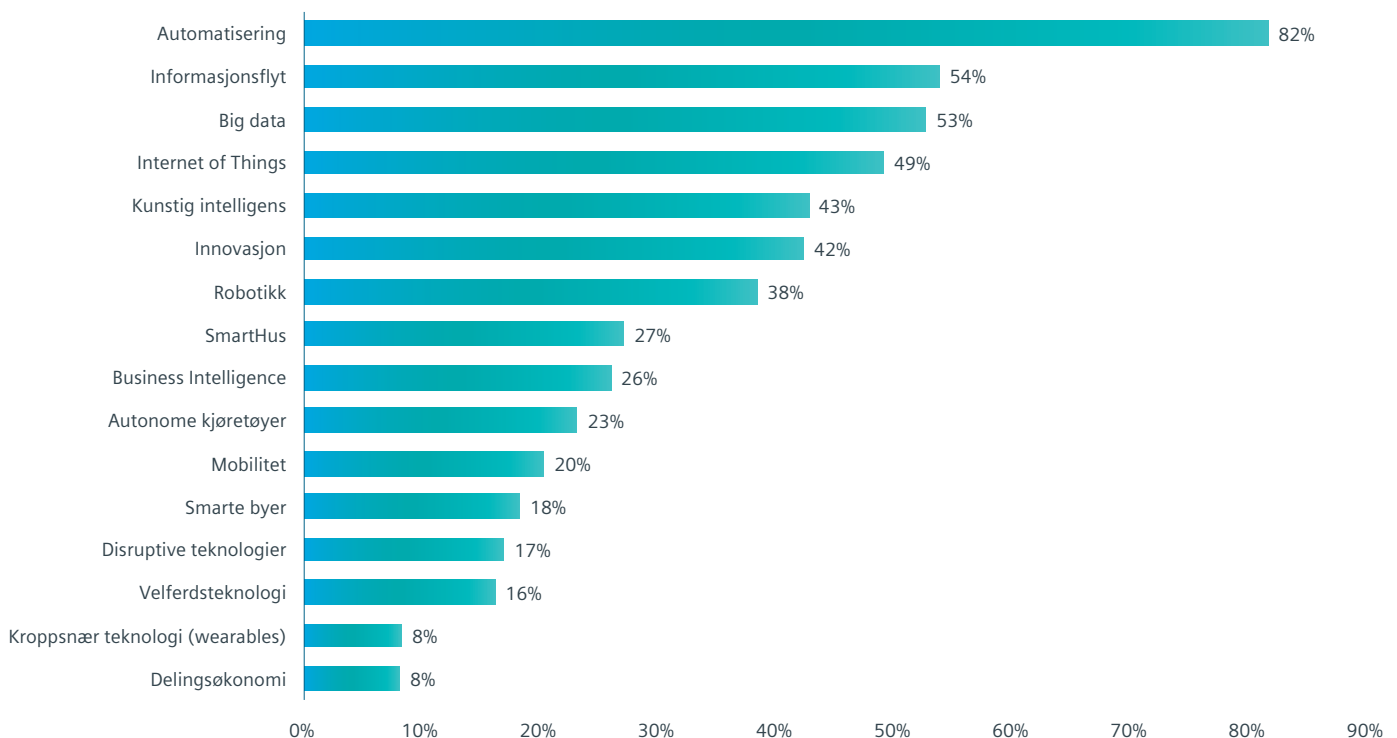
Digitalisering handler om å bruke teknologi til å fornye, forenkle og forbedre. Brukt riktig, kan digitalisering bidra til å skape nye forretningsmuligheter og nye, bedre måter å jobbe på i en virksomhet. Digitalisering handler også om evnen til å utnytte ny teknologi. Innen handel, samferdsel, energi og helse- og pasientbehandling. Ved hjelp av stordata, nettskyer, roboter, Internet of Things, kunstig intelligens og 3D-printing.

Ledere og ansatte i norsk næringsliv assosierer digitalisering først og fremst med automatisering. De tenker på roboter som tar over arbeidsplasser innenfor industriell produksjon og på automatisering av ulike prosesser i både vare- og tjenesteproduksjon.

Sekundært assosierer arbeidslivet digitalisering med informasjonsflyt, Big data og Internet of Things. Kunstig intelligens og robotikk kommer også langt opp på assosiasjonslisten.

Kroppsnær teknologi, som *smart watches*, og tjenester innenfor delingsøkonomi havner lenger ned på listen. Det virker som disse teknologiene er blitt en så stor del av hverdagen at vi ikke lenger tenker på de som en del av den pågående digitaliseringsprosessen.

Hvilke begreper forbinder du først og fremst med digitalisering?

Næringslivet erkjenner viktigheten av digitalisering

Digitalisering er nøkkel til verdiskaping og effektivisering, og vil spille en stadig større rolle i virksomheters hverdag fremover. Alle utviklingstrekk peker på at disse trendene vil fortsette og forsterkes i årene fremover.

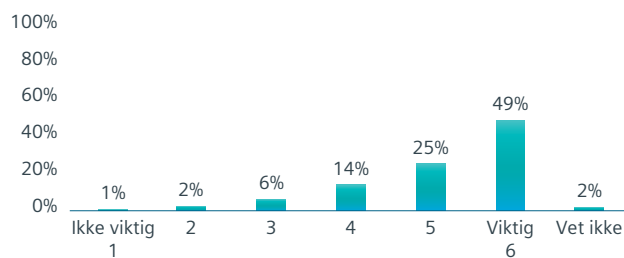

Næringslivet oppfatter digitalisering som svært viktig for konkurransekraft

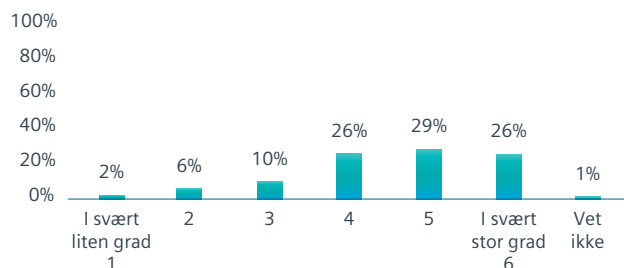
Det er en økende erkjennelse blant både ledere og ansatte i norske virksomheter at digitalisering er en forutsetning for å lykkes i en stadig skarpere nasjonal og internasjonal konkurranse. Denne erkjennelsen speiles i at den digitale temperaturen i næringslivet øker for fjerde år på rad. Flertallet av både ledere og ansatte vi har spurt erkjenner den økende viktigheten av digitaliseringen.

De bekrefter at ny teknologi allerede påvirker virksomhetenes konkurranseevne. De tror også at påvirkningen vil bli sterkere over tid. 49 prosent, to prosentpoeng flere enn i fjor og åtte prosentpoeng flere enn i 2016, mener digitalisering er svært viktig for bedriftens konkurransekraft om fem år.

Hvor viktig er digitalisering for din bedrifts konkurransekraft om fem år?

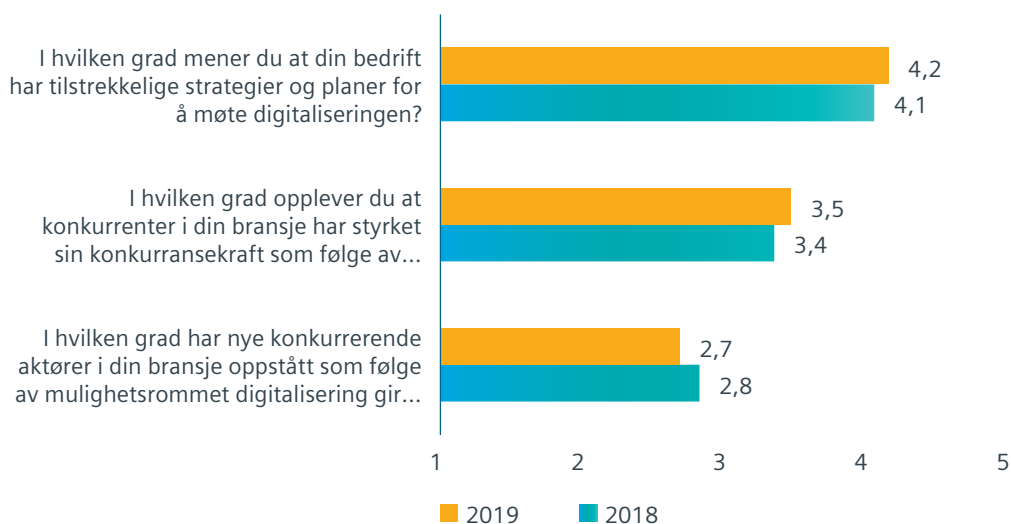
Er digitalisering viktig for din bedrifts konkurransekraft i dag?

Stadig flere virksomheter har planer for digitalisering

Erkjennelsen om at digitalisering blir viktigere understøttes av at stadig flere virksomheter har strategier og planer for å møte digitaliseringsbehovet i årene som kommer. 71 prosent sier at deres bedrift har en god eller svært god strategi på plass for å møte digitaliseringen. I tillegg svarer

65 prosent av respondentene at de har konkrete planer for å heve kompetansenivået blant egne ansatte i løpet av det neste året. Dette er en økning fra i fjor og en del av en større trend som viser at bedriftene forbereder seg på en omstilling.

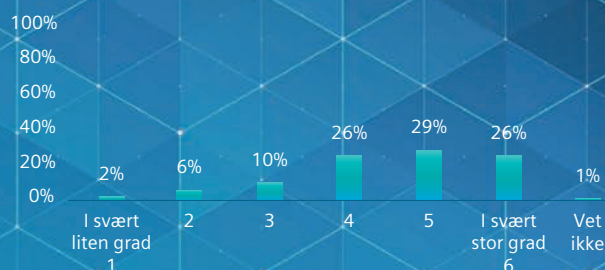
Virksomheter har middels «sense of urgency»

Undersøkelsen viser til noen paradoksale funn. Selv om 74 prosent av respondentene mener digitalisering er svært viktig om fem år og flere legger planer for digitalisering, mener kun 55 prosent at det er svært viktig å gjøre noe allerede i dag.

Dette indikerer at norsk næringsliv fortsatt har nokså senkede skuldre. Det understøttes også av at flere av respondentene ikke opplever økt konkurranse fra tidligere konkurrenter eller en økning i nye konkurrenter som følge av digitalisering. Kun 24 prosent svarer at konkurrentene i egen bransje har styrket sin konkurransekraft i svært stor grad som følge av digitalisering, og kun 13 prosent opplever svært stor økning av konkurrenter som følge av digitalisering.

Disse funnene indikerer en avstand mellom hvordan næringslivet oppfatter digitalisering og næringslivets faktiske evne til å løse det reelle behovet på en tilstrekkelig rask og god måte. Bedrifter som vil lykkes med digitalisering må sørge for at både ledere og ansatte forstår at digitalisering er en kontinuerlig prosess uten sluttpunkt.

Er digitalisering viktig for din bedrifts konkurransekraft i dag?

Hvor viktig er digitalisering for din bedrifts konkurransekraft om fem år?

Menneskelige ressurser er en forutsetning for å lykkes

Det hersker en tabloid frykt om at menneskelig arbeidskraft kan bli overflødig og arbeidsplasser gå tapt når digitale innovasjoner blir smartere, billigere og mer effektive. Digitaliseringen kan likevel bli en av de viktigste driverne i fremtidens økonomiske vekst og skape helt nye arbeidsplasser. Det innser også norsk næringsliv.

En forventning om flere arbeidsplasser og økonomisk vekst

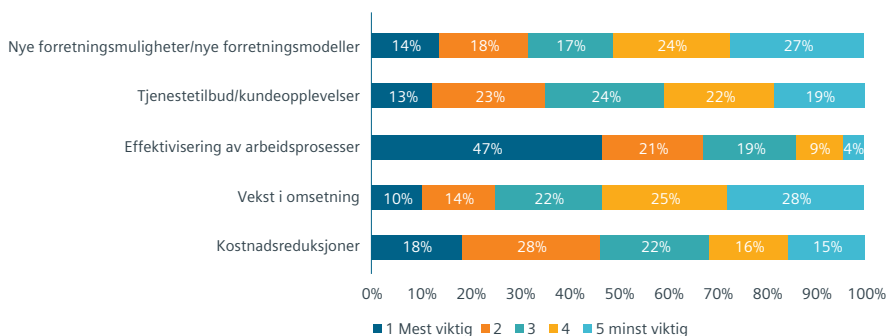
De fleste respondentene ser på digitalisering som en mulighet for å skape nye arbeidsplasser. I forlengelsen av det, mener de at det er sannsynlig at digitalisering vil skape økonomisk vekst.

IT- og telecombedrifter forventer at de får økt konkurransekraft som følge av digitalisering i årene som kommer. De ser også for seg at de kommer til å trenge flere ansatte innen 2025. Hele 74 prosent av respondentene sier det er svært sannsynlig med flere arbeidsplasser. Det kan gi gode muligheter for økonomisk vekst i sektoren.

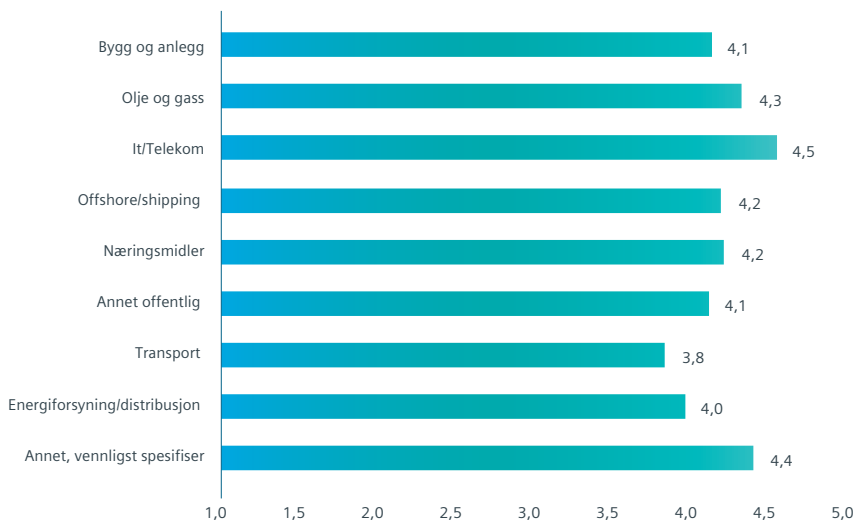
Bedrifter innen energiforsyning, distribusjon og transport frykter derimot en svekket konkurransekraft og tap av arbeidsplasser. Dette er bransjer der digitalisering og ny teknologi kan gjøre menneskelig arbeidskraft overflødig, som for eksempel industriell produksjon og vare- og tjenestetproduksjon.

Flere av respondentene mener at digitalisering kan gi positiv effekt i form av kostnadsreduksjoner, hele 46 prosent mener kostnadsreduksjoner er et område hvor digitalisering får stor innvirkning. Mange forventer å frigjøre ressurser ved å digitalisere dyre, manuelle prosesser. 69 prosent av respondentene mener at digitalisering vil ha stor innvirkning på effektivisering av arbeidsprosesser. Det kan oppleves synonymt med tap av arbeidsplasser, men en frigjøring av ressurser kan også gi nye forretningsmuligheter og nye måter å organisere arbeidet på. Det betyr at arbeidsplasser ikke nødvendigvis blir borte, men flyttes.

På hvilket av disse områdene mener du digitalisering har størst innvirkning for din virksomhet

Tror du digitalisering vil; .. bidra til flere arbeidsplasser i Norge i år 2025?

Mangel på digital kompetanse bremser digitalisering

Kunnskap om og evnen til å lede digitale omstillingsprosesser er en forutsetning for å lykkes med digitalisering. Undersøkelsen viser at det ikke er økonomi som bremser digitaliseringen, men mangelen på digital kompetanse innad i den enkelte virksomhet.

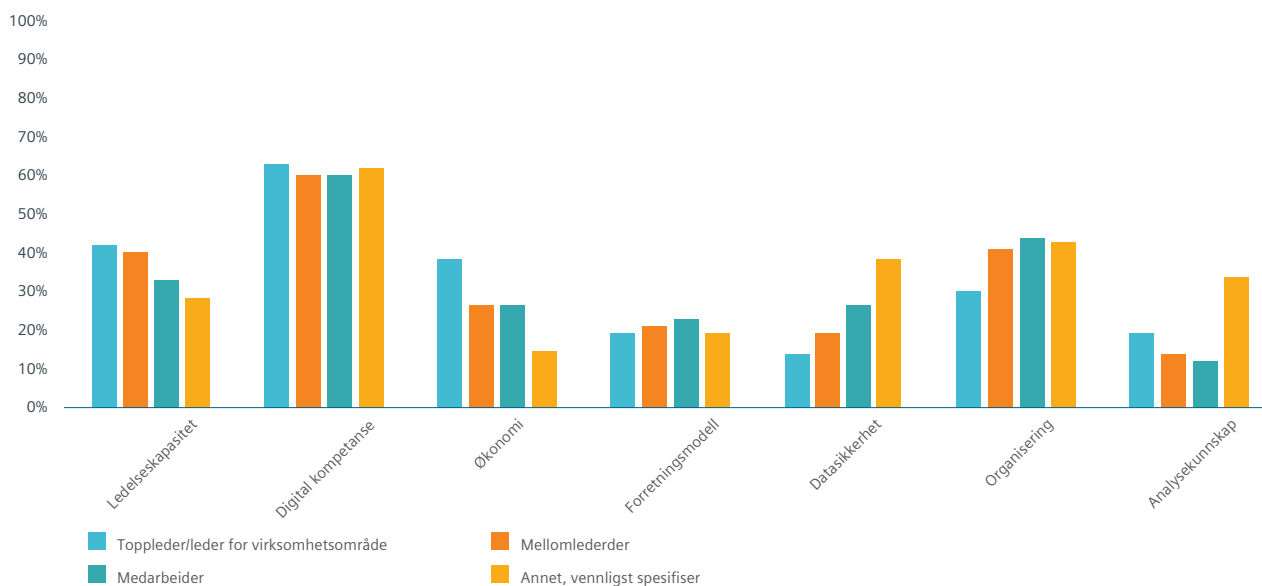
Respondentene, både ledere og ansatte, er enige om at generell digital kompetanse er den største utfordringen til norsk næringsliv i digitale omstillingsprosesser. I tillegg må virksomhetene utvikle forståelsen av hvordan digitalisering kan brukes for å fremme bedriftens konkurransekraft. De må bli bedre til å identifisere mulighetene som digitalisering kan gi den konkrete virksomheten. Det krever samarbeid mellom fagfolk og teknologer. Ikke minst krever det ledere som er digitalt modne og som kan styre en omstillingsprosess.

Derfor er det problematisk at lederne selv mener de mangler digital kunnskap og kompetanse. Undersøkelsen viser at mange ledere erkjenner at de mangler ledelseskapasitet på dette område. Det er uheldig fordi digital omstilling krever mer av lederrollen. Virksomheter må følge den teknologiske utviklingen tett og kontinuerlig tilpasse forretningsmodellen.

Dagens ledere må bygge sin egen kompetanse for å kunne styre virksomhetene stadig gjennom en kontinuerlig, digital omstilling. De trenger kunnskap og innsikt i digitale trender og utvikling. Fremtidens ledere må forstå mulighetene digitalisering fører med seg og hva som skal til for å lykkes. Ikke minst behøver de tilstrekkelig kunnskap til å ansette strategisk og motivere eksisterende ansatte.

Mangelen på kunnskap er imidlertid ikke utelukkende et lederfenomen. Virksomhetene opplever også et behov for å videreutvikle ansatte.

Hvilken eller hvilke av følgende faktorer opplever din bedrift som største hinder/hindre for økt digitalisering?

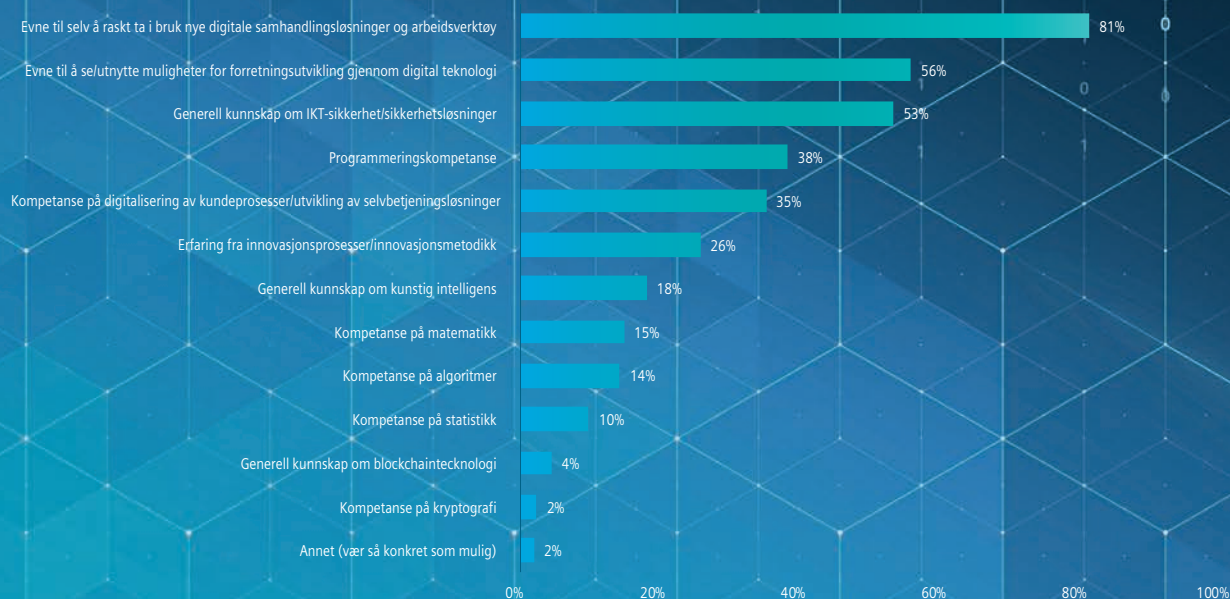

Digital kompetanse stadig mer ettertraktet

Digital kompetanse har blitt den mest ettertraktede generiske kompetansen blant arbeidsgivere. Annen fagspesifikk kompetanse har blitt mindre viktig. Arbeidslivet utvikler seg så raskt at spisset fagkompetanse blir utdatert fort. Derfor er evne til omstilling generelt og digital omstilling spesielt blitt et sentralt kompetansekrav ved nyansettelser. Ansatte som er villige til og evner å bruke teknologi blir stadig mer ettertraktet i arbeidsmarkedet. Hele 81 prosent av respondentene etterspør evnen til å raskt ta i bruk nye digitale samhandlingsløsninger og arbeidsverktøy.

Respondentene fremhever også «generell kunnskap om IKT-sikkerhet og sikkerhetsløsninger» som en viktig digital ferdighet. Siden 2018, har denne egenskapens viktighet økt med syv prosent. Sammen med innføring av personvernforordningen GDPR, har stadig hyppigere cyberangrep skapt økt bevissthet om datasikkerhet. Kunnskap om dette blir derfor stadig viktigere blant arbeidsgivere.

Når vi utvikler og/eller rekrutterer medarbeidere er vi spesielt opptatt av at de skal ha følgende digitale ferdigheter

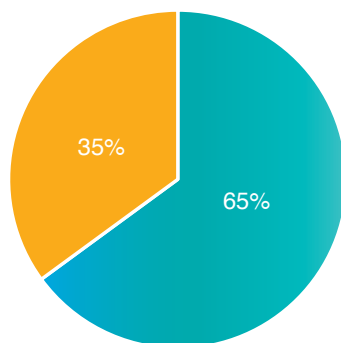

Prioriterer videreutvikling fremfor nyansettelser

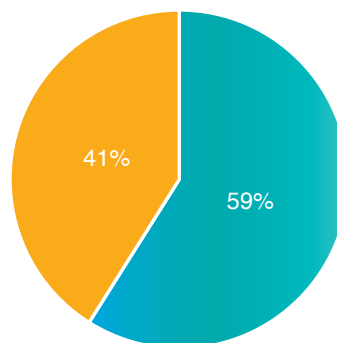
Selv om flere virksomheter sikrer seg digital kompetanse gjennom rekruttering, satser de i større grad på å videreutvikle eksisterende ansatte. Hele 65 prosent av bedriftene har planer om å heve kompetansenivået blant eksisterende ansatte, mens 59 prosent planlegger å rekruttere digital kompetanse.

Selv om det oppfattes som like dyrt med utvikling og kompetanseheving som ekstern rekruttering er det økonomisk lønnsomt. 55 prosent mener det er dyrere å rekruttere digital kompetanse, mens 45 prosent mener det er dyrere å utvikle egne ansatte. Både offentlige og private virksomheter må kvalifisere sine eksisterende ansatte. Det er nødvendig både for å møte et økende behov for digital kompetanse, men også for å sørge for arbeidstakere kan stå lenger i arbeid.²

Har din bedrift lagt konkrete planer for å heve kompetansenivået blant egne ansatte i løpet av det neste året?

Planlegger din bedrift å rekruttere medarbeidere med digital kompetanse i løpet av det neste året?

■ Ja ■ Nei

² <https://www.regjeringen.no/contentassets/849b377650a449d599d80835e74805ed/no/pdfs/nou201920190012000dddpdfs.pdf>

Om studien og metodebruk

Undersøkelsen

På vegne av Siemens har Advicia gjennomført en undersøkelse blant norsk næringsliv for å få svar på viktige spørsmål om digitalisering. Undersøkelsen ble gjennomført i mai 2019. I denne rapporten presenteres utvalgte funn fra årets undersøkelse og sammenligner flere av dem med tilsvarende Siemens undersøkelsesom ble gjennomført i 2016, 2017 og 2018.

Blant respondentene er det en god representasjon av både små, mellomstore og store bedrifter som speiler det norske markedet.

Bransjer

Respondentene representerer ulike bransjer. Energiforsyning/distribusjon, olje og gass, bygg og anlegg, næringsmidler, IT/Telecom, Offshore/shipping, annet offentlig, transport, helse og «annet» er representert. Energiforsyning/distribusjon, olje og gass samt bygg og anlegg utgjør nærmere halvparten av respondentene.

Overvekt av ledere

Respondentene er toppledere, mellomledere, medarbeidere og «annet». 72 prosent av respondentene er enten toppledere eller mellomledere. Foruten ledelse er produksjon, marked/salg og IT/IKT de største funksjonsområdene. Blant respondentene er det en god representasjon av både små, mellomstore og store bedrifter. Men i likhet med det norske markedet, er det flest småbedrifter.

Siemens AS
Østre Aker vei 88
0596 Oslo
Norge
[siemens.no](https://www.siemens.no)

